

Briselē, 18.1.2018.
COM(2018) 20 final

2018/0005 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko Direktīvu 2006/112/EK groza attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa likmēm

{SWD(2018) 7 final} - {SWD(2018) 8 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šī iniciatīva ir daļa no “taisnīgas nodokļu politikas paketes vienotas ES pievienotās vērtības nodokļa (PVN) zonas izveidei”, par ko priekšsēdētājs Ž. K. Junkers paziņoja savā nodomu vēstulē, kas papildināja 2017. gada runu par stāvokli Savienībā¹. Paketē ietilpst divi priekšlikumi modificēt PVN direktīvu² – viens par galīgo PVN sistēmu pārrobežu tirdzniecības jomā³, bet otrs, kas pieņemts kopā ar šo iniciatīvu, par maziem uzņēmumiem, kā arī priekšlikums Padomes regulai par krāpšanas apkarošanu PVN jomā⁴.

PVN ir Eiropā visilgāk pastāvošais patēriņa nodoklis. 1967. gadā tika pausta apņemšanās izveidot galīgu PVN sistēmu, kas Eiropas Kopienā darbotos tādā pašā veidā, kā tā darbotos vienā dalībvalstī⁵, nevienojoties par konkrētiem noteikumiem attiecībā uz PVN likmēm, izņemot PVN pamatlīkmes piemērošanu. Dalībvalstīm tika ļauts piemērot neierobežotu skaitu samazinātu un palielinātu PVN likmju, un netika piemērotas likmju zemākās un augstākās robežvērtības⁶.

Fiskālo robežu atcelšana starp dalībvalstīm līdz 1992. gada beigām radīja vajadzību pārskatīt veidu, kādā tiek uzlikti nodokļi Kopienā tirgotajām precēm. Mērķis bija panākt, lai precēm nodokli uzliktu izcelsmes valstī, lai tādējādi perfekti atspoguļotu patiesa iekšējā tirgus ideju. Tā kā politiskie un tehniskie apstākļi vēl nebija piemēroti šādas sistēmas izveidei, tika pieņemts pārejas režīms attiecībā uz PVN⁷.

Pārejas sistēma paredzēja noteikumus par PVN likmēm, lai novērstu kropļojumus pārrobežu iepirkšanās un tirdzniecības jomā pēc fiskālo robežu atcelšanas. Padome 1992. gada oktobrī vienojās par noteikumiem, kuri ierobežo dalībvalstu rīcības brīvību PVN likmju noteikšanā⁸. Dalībvalstīm bija jāpiemēro PVN pamatlīkme 15 % apmērā vai vairāk, un tās varēja konkrētām īpaši noteiktām precēm un pakalpojumiem piemērot vienu vai divas samazinātas

¹ Stāvoklis Savienībā — 2017. gads. Nodomu vēstule priekšsēdētājam Antonio Tajāni un premjerministram Jiri Ratasam, 2017. gada 13. septembris, pieejama vietnē https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/state-union-2017-brochure_lv_1.pdf. Skatīt arī Komisijas 2017. gada darba programmas I pielikumu, COM(2016) 710 final, Strasbūra, 25.10.2016., 3. lpp., kas pieejams vietnē https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp_2017_annex_i_lv.pdf.

² Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.).

³ Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko Direktīvu 2006/112/EK groza attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa sistēmas atsevišķu noteikumu saskaņošanu un vienkāršošanu un galīgās nodokļa uzlikšanas sistēmas ieviešanu tirdzniecībā starp dalībvalstīm (COM(2017) 569 final).

⁴ Grozīts priekšlikums Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 904/2010 par administratīvu sadarbību un krāpšanas apkarošanu pievienotās vērtības nodokļa jomā (COM(2017) 706 final).

⁵ Padomes Pirmā direktīva 67/227/EEK (1967. gada 11. aprīlis) par dalībvalstu tiesību aktu par apgrozījuma nodokļiem saskaņošanu.

⁶ Padomes Otrā Direktīva 67/228/EEK (1967. gada 11. aprīlis) par dalībvalstu tiesību aktu par apgrozījuma nodokļiem saskaņošanu – Kopējās pievienotās vērtības nodokļu sistēmas struktūra un piemērošanas kārtība.

⁷ Padomes Direktīva 91/680/EEK (1991. gada 16. decembris), kas papildina pievienotās vērtības nodokļu kopējo sistēmu un groza Direktīvu 77/388/EEK nolūkā atcelt fiskālās robežas (OV L 376, 31.12.1991., 1. lpp.).

⁸ Padomes Direktīva 92/77/EEK (1992. gada 19. oktobris), kas papildina kopīgo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu un groza Direktīvu 77/388/EEK (par PVN likmju tuvināšanu).

likmes, kas nav mazākas par 5 % (PVN direktīvas III pielikums). Dalībvalstīm, izdarot atkāpi, bija ļauts turpināt piemērot visas zemākās likmes, tostarp nulles likmes, kā arī piemērot samazinātu likmi visām precēm vai pakalpojumiem, kas nav iekļauti sarakstā, ja šādas likmes bija ieviestas jau 1991. gada 1. janvārī.

Šo atkāpju mērķis bija pārejas periodā ļaut valstu tiesību aktus konkrētās jomās pakāpeniski pielāgot kopīgajiem noteikumiem⁹, jo, lai pilnībā izveidotu galīgu PVN sistēmu, kas balstīta uz nodokļa uzlikšanu izcelsmes dalībvalstī, bija vajadzīgi saskaņoti noteikumi. Tādējādi šo atkāpju termiņam bija jābeidzas laikā, kad pārejas režīms dalībvalstu savstarpējās tirdzniecības aplikšanai ar nodokli tiktu aizstāts ar šādu galīgu PVN sistēmu.

Komisija 2003. gada jūlijā ierosināja vienkāršot noteikumus par samazinātajām PVN likmēm¹⁰, atceļot visas samazinātās likmes, ko piemēro precēm un pakalpojumiem ārpus III pielikuma darbības jomas, taču Padome nespēja vienoties par šādu atkāpju daļēju atcelšanu¹¹, un līdz pat šim brīdim visas atkāpes joprojām ir spēkā.

Atkāpju atcelšana vai to termiņa beigšanās bija pamatota, kamēr bija iecerēts, ka galīgā PVN sistēma būs balstīta uz principu par nodokļa uzlikšanu izcelsmes dalībvalstī, kam nepieciešama PVN likmju tuvināšana.

Taču 2012. gadā, ņemot vērā nozīmīga progresu trūkumu attiecībā uz likmju konverģenci, Komisija ar Padomes un Eiropas Parlamenta piekrišanu nolēma atņemt mērķi par galīgu PVN sistēmu, kas balstīta uz izcelsmi, par labu sistēmai, kuras pamatā ir galamērķa princips¹².

Tikmēr vieta, kurā pakalpojumus aplik ar nodokli, kopš 2010. gada arī ir pakāpeniski ir mainījusies uz galamērķa valsti. Lēmums tika pieņemts 2008. gadā, kad Padome pieņēma priekšlikumu nolūkā nepieļaut konkurences kropļojumus starp dalībvalstīm, kuras izmanto dažādas PVN likmes¹³. Tā rezultātā šobrīd gandrīz visu pakalpojumu sniegšana tiek aplikta ar nodokli saskaņā ar galamērķa principu. Uz galamērķi balstītās pakalpojumu aplikšanas ar nodokli galīgā īstenošana notika 2015. gadā. Kopš tā laika jebkura telekomunikāciju, radio un televīzijas apraides un elektronisko pakalpojumu sniegšana starp uzņēmumiem un patērētājiem (B2C) ir aplikama ar nodokli vietā, kurā dzīvo patērētājs, nevis vietā, kurā atrodas pakalpojuma sniedzējs.

Tā visa rezultātā Komisija 2016. gada rīcības plānā PVN jomā¹⁴ ierosināja aizstāt pašreizējo pārejas režīmu nodokļa uzlikšanai tirdzniecībā starp dalībvalstīm ar galīgo režīmu, kas balstīts uz principu, ka nodokli uzliek galamērķa valstī, ar nolūku izveidot stipru vienoto Eiropas PVN zonu. Tajā pašā laikā Komisija paziņoja, ka nodokļa uzlikšana galamērķī ļautu piešķirt

⁹ 2008. gada 12. jūnija spriedums, C-462/05, Komisija/Portugāle, EU:C:2008:337.

¹⁰ Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa samazinātajām likmēm (COM(2003) 397 final).

¹¹ Padomes Direktīva 2006/18/EK (2006. gada 14. februāris), ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa samazinātajām likmēm (OV L 51, 22.2.2006., 12. lpp.).

¹² Skatīt Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par PVN nākotni: "Ceļā uz vienkāršāku, stabilāku un efektīvāku PVN sistēmu, kas piemērota vienotajam tirgum" (COM(2011) 851 galīgā redakcija), 4.1. iedaļa. Tā secinājumi par galamērķa sistēmu tika atbalstīti Padomes 2012. gada 15. maija secinājumos.

¹³ Padomes Direktīva 2008/8/EK (2008. gada 12. februāris), ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas vietu (OV L 44, 20.2.2008., 11. lpp.).

¹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par rīcības plānu PVN jomā "Ceļā uz vienotu ES PVN zonu — laiks pieņemt lēmumu" (COM(2016) 148 final).

dalībvalstīm lielāku elastību PVN likmju noteikšanā un ka visas patlaban spēkā esošās samazinātās likmes, tostarp atkāpes, kas likumīgi tiek piemērotas dalībvalstīs, būtu jāsaglabā un tās varētu darīt pieejamas visām dalībvalstīm, nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi. Komisijas 2017. gada darba programma¹⁵ tika iekļauts tiesību akta priekšlikums attiecībā uz PVN likmēm.

Padome savos secinājumos¹⁶ ņēma vērā Komisijas PVN rīcības plānā izklāstītās rīcības virzienu attiecībā uz PVN likmju sistēmu un tās nodomu 2017. gadā iesniegt tiesību akta priekšlikumu, ierosinot reformu nolūkā dod dalībvalstīm lielāku brīvību likmju noteikšanā. Padome atzinīgi novērtēja Komisijas nodomu iesniegt priekšlikumu par lielāku elastību, lai dalībvalstis varētu izmantot samazinātās un nulles likmes, kādas tās pastāv citās dalībvalstīs. Taču Padome uzsvēra, ka ES joprojām ir nepieciešams pietiekams saskaņotības līmenis un ka pieņemtais risinājums ir rūpīgi jāapsver, lai novērstu konkurences kropļojumus, darbījumdarbības izmaksu pieaugumu un nelabvēlīgu ietekmi uz vienotā tirgus darbību.

Komisija 2017. gada 4. oktobrī pieņēma pirmo priekšlikumu, ar ko ievieš galīgo nodokļa uzlikšanas sistēmu tirdzniecībā starp dalībvalstīm¹⁷, un savā paziņojumā par turpmākajiem pasākumiem PVN rīcības plāna īstenošanai¹⁸ ieskicēja secīgus posmus un apakšposmus šīs sistēmas ieviešanai. Komisija savā paziņojumā apstiprināja, ka tā ierosinās PVN likmju reformu, kas atbilstu galīgajam režīmam, kura pamatā ir galamērķa princips un kas pakāpeniski aizstātu pašreizējo pārejas režīmu. Ja preces un pakalpojumi tiek aplikti ar nodokli galamērķa dalībvalstī, piegādātāji negūst nekādu būtisku labumu no tā, ka tie veic uzņēmējdarbību dalībvalstī ar zemāku likmi, un tāpēc PVN likmju dažādība vairs netraucē vienotā tirgus darbībai, ar nosacījumu, ka to papildina aizsardzības pasākumi, lai novērstu tādus iespējamus riskus kā peļņas erozija, konkurences kropļojums, sarežģītība un tiesiskā nenoteiktība.

Saskaņā ar PVN rīcības plānu un ņemot vērā Padomes piešķirto pilnvarojumu, tiek ierosināti grozījumi PVN direktīvā. Tiem būtu jāsakrīt ar galīgās PVN sistēmas stāšanos spēkā tā, lai novērstu, ka atkāpju darbības termiņa beigšanās liedz dalībvalstīm saglabāt aptuveni 250 spēkā esošas samazinātās likmes un atbrīvojumus ar tiesībām atskaitīt iepriekšējā stadijā samaksāto PVN.

Galīgā PVN sistēmā visas dalībvalstis ierobežotu tie paši noteikumi un tām būtu piešķirta vienāda brīvība PVN likmju noteikšanā. Saskaņotie un mazāk ierobežojošie noteikumi dotu iespēju visām dalībvalstīm papildus patlaban atļautajām divām samazinātajām likmēm vismaz piecu procentu apmērā un atbrīvojumam ar tiesībām atskaitīt iepriekšējā stadijā samaksāto PVN piemērot vēl vienu samazinātu likmi amplitūdā no pieciem procentiem līdz nullei. Tā vietā, lai paplašinātu jau tā plašo to preču un pakalpojumu sarakstu, kuriem var piemērot samazinātās likmes, III pielikums tiktu aizstāts ar negatīvu sarakstu, kuram samazinātās likmes nevar piemērot.

¹⁵ Komisijas 2017. gada darba programma – “Panākot tādu Eiropu, kas aizsargā, dod iespējas un aizstāv” (COM(2016) 710 final).

¹⁶ Skatīt: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1487237841093&uri=CELEX:52016DC0710>

¹⁷ Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko Direktīvu 2006/112/EK groza attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa sistēmas atsevišķu noteikumu saskaņošanu un vienkāršošanu un galīgās nodokļa uzlikšanas sistēmas ieviešanu tirdzniecībā starp dalībvalstīm (COM(2017) 569 final).

¹⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai “Turpmākie pasākumi PVN rīcības plāna īstenošanai. Ceļā uz vienotu ES PVN zonu – laiks rīkoties” (COM(2017) 566 final).

Kaut arī mazāk ierobežojoši, šie jaunie noteikumi ļautu plašāk piemērot fiskālās neitralitātes principu, kuru pašreizējā pārejas PVN sistēmā anulē III pielikuma noteikumi un pagaidu atkāpes, kuru darbības joma ir ierobežota. Atbilstīgi jaunajiem saskaņotajiem noteikumiem dalībvalstīm arī būtu jānodrošina, ka samazinātās likmes tiek piemērotas galapatērētāja labā un ka šo likmju noteikšanā tiek īstenots vispārējās nozīmes mērķis. Turklāt dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka vidējā svērtā PVN likme, ko piemēro tiem darījumiem, par kuriem PVN nevar atskaitīt, vienmēr pārsniedz 12 %.

Pirms stājas spēkā jaunie saskaņotie noteikumi, Komisija apņemas saskaņā ar PVN direktīvas 100. pantu veikt III pielikuma pārskatīšanu, lai ņemtu vērā dalībvalstu īpašos pieprasījumus. Pārskatīšana notiktu PVN komitejā un tai sekotu Komisijas sagatavots tiesību akta priekšlikums pielāgot III pielikumu.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Noteikumu par likmēm uz galamērķi balstītai sistēmai pielāgošana atbilst priekšlikumam par galīgu PVN sistēmu tirdzniecībai starp dalībvalstīm.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Priekšlikums ir saskaņā ar Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*) mērķiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Ar šo direktīvu tiek grozīta PVN direktīva, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 113. pantu. Šajā pantā paredzēts, ka Padome saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, ar vienprātīgu lēmumu pieņem noteikumus par dalībvalstu noteikumu saskaņošanu netiešo nodokļu jomā.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā izklāstīts Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktā, Savienības līmeņa darbības var veikt tikai tad, ja dalībvalstis pašas nevar pietiekami labi īstenot paredzētos mērķus un tādējādi ierosināto darbību mēroga vai ietekmes dēļ tie ir labāk sasniedzami ES līmenī.

Pašreizējā PVN direktīva liedz dalībvalstīm piešķirt samazinātas PVN likmes preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, izņemot tos, kas ir iekļauti PVN direktīvas III pielikumā, pat gadījumos, ja samazinātu PVN likmju piemērošana nevar radīt konkurences kropļojumus vai traucēt iekšējā tirgus darbībai.

Turklāt pastāvošās atkāpes no vispārējiem noteikumiem (iespēja piemērot samazinātas likmes III pielikumā neiekļautu preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai vai tādu samazinātu likmju piemērošanu, kas zemākas par 5 %) zaudēs spēku galīgā PVN režīmā, ierobežojot dalībvalstis vēl vairāk.

ES līmeņa likumdošanas iniciatīva grozīt direktīvu ir nepieciešama, lai novērstu atkāpju darbības termiņa izbeigšanos un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums reformēt PVN likmes ir saskaņā ar proporcionalitātes principu, proti, tas paredz tikai tos pasākumus, kas ir nepieciešami Līgumu mērķu sasniegšanai. PVN likmju noteikšanai un ierobežošanai vajadzētu būt dalībvalstu pienākumam ar nosacījumu, ka tiek nodrošināta iekšējā tirgus darbība. Iniciatīva novērstu to, ka dalībvalstīm jāatceļ PVN likmes, kas patlaban tiek piemērotas pagaidu kārtā, un turklāt ļautu tām pilnībā īstenot noteikumus, kas ievēro fiskālās neitralitātes principu.

- **Instrumenta izvēle**

Lai grozītu spēkā esošo PVN direktīvu ir nepieciešama direktīva.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējums**

2011. gadā ārējs konsultants veica retrospektīvu izvērtējumu par ES PVN sistēmas elementiem¹⁹, un tā atzinumi tika izmantoti par pamatu pašreizējās PVN sistēmas izskatīšanā. Izvērtējumu papildināja pētījums 2013. gadā par pašreizējo PVN likmju struktūras ekonomisko ietekmi²⁰ un 2017. gadā – par noteikumu reformēšanu attiecībā uz PVN likmēm²¹.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Laikposmā no 2016. gada 21. decembra līdz 2017. gada 21. martam notika 12 nedēļu ilga atklāta sabiedriskā apspriešanās, kuras rezultātā tika iesniegti 327 viedokļi²². 42 % respondentu atbalstīja atkāpju piešķiršanu visām dalībvalstīm, bet 25 % deva priekšroku to atcelšanai. Vienai ceturtdaļai respondentu nebija viedokļa šajā jautājumā, bet 8 % respondentu sacīja, ka atkāpes nebūtu jāattiecinā uz visām dalībvalstīm, bet gan jāpadara pastāvīgas tām dalībvalstīm, kuras patlaban šīs atkāpes izmanto.

Apspriešanās ar dalībvalstīm notika, izmantojot PVN nākotnes darba grupu (GFV) – Komisijas neformālu ekspertu grupu, ko veido valstu nodokļu administrāciju pārstāvji un kas nodrošina Komisijai forumu apspriedēm ar dalībvalstu PVN ekspertiem par pirmslikumdošanas iniciatīvām.

- **Ietekmes novērtējums**

Šim priekšlikumam pievienoto ietekmes novērtējumu izskatīja Regulējuma kontroles padome. Šī padome vispirms sniedza negatīvu atzinumu, bet pēc grozīta ietekmes novērtējuma atkārtotas iesniegšanas – pozitīvu atzinumu ar atrunām²³. Galīgajā ietekmes novērtējumā ņemti vērā visi padomes ieteikumi, un sīki izstrādāts pārskats par to, kā šie ieteikumi ir ņemti

¹⁹ Nobeiguma ziņojums, Londona, 2011. gads, pieejams: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/common/publications/studies/report_evaluation_vat.pdf

²⁰ Nobeiguma ziņojums, Vīne, 2013. gads, pieejams: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/common/publications/studies/vat_rates_structure_final_report.pdf

²¹ Noteikumu reforma attiecībā uz ES PVN likmēm, nobeiguma ziņojums (drīzumā).

²² No dalībniekiem saņemtais ieguldījums un pilns ziņojums par rezultātiem ir pieejams [CIRCABC](#) vietnē.

²³ SEC(2017)

vērā, ir iekļauts 1. pielikumā Komisijas dienestu darba dokumentam par ietekmes novērtējumu.

Tika apsvērti divi politikas risinājumi, kas risina atkāpju termiņa beigu problēmu, lai ļautu stāties spēkā galīgajai PVN sistēmai. Pirmais risinājums piešķirtu pastāvošās atkāpes visām dalībvalstīm, integrējot valstu noteikumus PVN direktīvā; tomēr tas būtu sarežģīti no tehniskā un juridiskā viedokļa un varētu nākotnē radīt konfliktus ar fiskālās neitralitātes principu. Otrais – vēlamais – risinājums risinātu atkāpju jautājumu, likvidējot ierobežojumus, kas radīja vajadzību pēc šādām atkāpēm, proti, to preču un pakalpojumu sarakstu, kuriem var piemērot samazinātas PVN likmes (III pielikums), un 5 % minimumu papildu samazinātajām likmēm. Tas aizstātu pašreizējo principu, saskaņā ar kuru samazinātas likmes var ieviest tikai tad, ja tas ir īpaši atļauts, ar principu, ka jebkādi preču vai pakalpojumu piegādei ir atļauts piemērot ierobežotu skaitu samazinātu likmju, ja vien tas nav īpaši aizliegts.

Lai ierobežotu arvien lielākas sarežģītības risku, dalībvalstīm būtu pienākums pēc iespējas attiecināt samazinātas likmes tikai uz *B2C* piegādēm, un tām būtu pienākums paziņot informāciju par piemērotajām samazinātajām likmēm, balstoties uz preču statistisko klasifikāciju pēc saimniecības nozarēm (*CPA*), un Komisija publicētu šo informāciju, izmantojot pastāvošo datubāzi “Nodokļi Eiropā” (*TEDB* tīmekļa portāls).

Dalībvalstu savstarpējas tiesvedības risku nevar samazināt salīdzinājumā ar *status quo*, jo neatkarīgi no jebkādam izmaiņām PVN direktīvā dalībvalstīm, piemērojot samazinātas likmes, joprojām ir jāievēro fiskālās neitralitātes princips un *LESD* noteikumi, jo īpaši 107. pants (valsts atbalsts), 110. pants (ar protekcionismu pamatota aplikšana ar nodokļiem) un 113. pants (konkurences kropļošana).

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikumam nav negatīvas ietekmes uz ES budžetu. PVN pašu resursi tiek aprēķināti kā procentuālā daļa no saskaņotas bāzes, kas iegūta, dalot PVN ieņēmumus ar vidējo svērto PVN likmi, un tas likvidē visas PVN likmju atšķirības.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzība, izvērtējums un ziņošanas kārtība

Līdz brīdim, kad galīgā PVN sistēma būs stājusies spēkā, Komisija turpinās uzraudzīt, ka dalībvalstis, piemērojot samazinātas likmes, ievēro minimālās likmes, III pielikuma darbības jomu un tām piešķirto atkāpju darbības jomu.

Pēc tam, kad galīgā PVN sistēma būs stājusies spēkā, Komisija uzraudzītu pamatlikmes piemērošanu produktiem, kas iekļauti negatīvajā sarakstā, samazināto likmju piemērošanu galapatērētāja labā un budžeta nodrošinājumu, attiecībā uz ko datus aprēķina dalībvalstis un kontrolē Komisija, nosakot pašu resursus, kuru pamatā ir PVN.

Komisija ik pēc pieciem gadiem pēc jauno noteikumu stāšanās spēkā sagatavotu un nosūtītu Padomei novērtējuma ziņojumu, kurā pārskatīts negatīvais saraksts un budžeta nodrošinājums.

• Paskaidrojošie dokumenti (attiecībā uz direktīvām)

Priekšlikumam nav vajadzīgi skaidrojoši dokumenti par transponēšanu.

- **Konkrēto priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

Grozījumi Direktīvā 2006/112/EK, kas stājas spēkā līdz ar galīgā režīma nodokļa uzlikšanai tirdzniecībā starp dalībvalstīm stāšanos spēkā

VIII sadaļas 4. nodaļas pārejas noteikumi, kas ļauj uz laiku atkāpties no vispārējiem noteikumiem un ir piemērojami līdz galīgā režīma pieņemšanai, tiek atcelti.

98. pants ļauj dalībvalstīm piemērot ne vairāk kā divas samazinātas likmes vismaz 5 % apmērā. Lai katra dalībvalsts varētu arī turpmāk piemērot pašreiz spēkā esošās likmes, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi, tām arī tiks ļauts piemērot vienu samazinātu likmi, attiecībā uz kuru netiek prasīts 5 % minimums, un atbrīvojumu ar tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli.

Dalībvalstīm būs jāievēro, ka šīs samazinātās likmes un atbrīvojums ir jāpiemēro par labu galapatērētājam un jābūt ar vispārēju nozīmi. “Galapatērētājs” ir persona, kura iegūst preces vai pakalpojumus personīgai lietošanai atšķirībā no saimnieciskas darbības un tādējādi maksā šo nodokli. No tā izriet, ka šādas likmes nevar piemērot precēm un pakalpojumiem, kurus var izmantot tikai kā starpposma ieguldījumu. Tas neizslēdz tādu preču vai pakalpojumu izmantošanu, kas tiek izmantoti kā starpposma ieguldījums, ja tās ir preces vai pakalpojumi, ko parasti pārdod galapatērētājiem.

99.a pants nodrošina, ka dalībvalstis, nosakot likmes, piemēro vidējo svērto PVN likmi, kas pārsniedz 12 %. Vidējā svērtajā PVN likmē dalībvalstī ņemtas vērā visas spēkā esošās PVN likmes, un katra PVN likme tiek samērota ar to darījumu vērtības īpatsvaru, uz kuriem šī likme attiecas, kā procentuālā daļa no kopējiem ar nodokli apliekamiem darījumiem. Vidējā svērtā likme funkcionē kā ieņēmumu nodrošinājums, jo tā būtu jāaprēķina, ņemot vērā tikai tos darījumus, par kuriem PVN nevar atskaitīt. Tas ietver galvenokārt piegādes galapatērētājiem, kā arī tās piegādes, kas veiktas ekonomikas nozarēm, kurām piešķirti atbrīvojumi, tostarp publiskā sektora struktūrām.

100. pants uzliek Komisijai par pienākumu ik pēc pieciem gadiem Padomei nosūtīt ziņojumu, kurā pārskatīta to preču un pakalpojumu negatīvā saraksta darbības joma, kuriem jāpiemēro pamatlikme. Pārskatīšana būtu jāsāk ar apspriešanos ar PVN komiteju un jāiekļauj pārskats par 99.a pantā ieskicēto peļņas nodrošinājumu.

105. pants ļauj Portugālei turpināt piemērot zemākas reģionālās likmes Azoru salu un Madeiras autonomajos reģionos, jo šī atkāpe tika piešķirta uz nenoteiktu laiku. Tomēr galīgā PVN sistēmā Portugālei būs jānodrošina, ka šajos reģionos tiek ievērots pamatlikmes minimums 15 % apmērā.

Jaunā IIIa pielikumā ieskicēts negatīvais saraksts un iekļauta akcīzes preču piegāde un preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana, kuru gadījumā samazinātu likmju vai atbrīvojuma ar tiesībām atskaitīt iepriekšējā stadijā samaksāto PVN piemērošana varētu radīt konkurences kropļojumus. Saraksts ir sakārtots atbilstīgi preču statistiskajai klasifikācijai pēc saimniecības nozarēm²⁴ un paplašināts, iekļaujot konkrētu patēriņa preču piegādi, lai kompensētu elastības pieaugumu dalībvalstīm.

²⁴ Komisijas Regula (ES) Nr. 1209/2014 (2014. gada 29. oktobris), ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 451/2008, ar ko izveido preču statistisko klasifikāciju pēc saimniecības nozarēm (CPA) un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3696/93.

Tiek svītrots 101., 102., 103., 104.a pants un III pielikums, jo jauno noteikumu rezultātā to normas kļūs novecojušas.

Tiek svītrots 94. pants, 316. panta 1. punkta c) apakšpunkts, 378. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 387. pants, jo tiek iekļautas piegādes, kas veiktas saskaņā ar īpašo režīmu lietotām precēm, mākslas darbiem un kolekciju priekšmetiem IIIa pielikumā.

Priekšlikums

PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko Direktīvu 2006/112/EK groza attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa likmēm

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 113. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu¹,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,

tā kā:

- 1) Noteikumu par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likmēm, kā patlaban paredzēts Padomes Direktīvā 2006/112/EK³, mērķis ir saglabāt iekšējā tirgus darbību un nepieļaut konkurences kropļojumus. Šie noteikumi tika izstrādāti vairāk nekā pirms divdesmit gadiem, pamatojoties uz izcelsmes principu. Savā rīcības plānā PVN jomā⁴ un turpmākajos pasākumos šā plāna īstenošanai⁵ Komisija paziņoja par nodomu pielāgot šos noteikumus attiecībā uz galīgu PVN sistēmu dalībvalstu starpā īstenotai preču pārrobežu tirdzniecībai starp uzņēmumiem (B2B), kuras pamatā būtu nodokļa uzlikšana galamērķa dalībvalstī.
- 2) Saskaņā ar galīgo sistēmu, kurā preces un pakalpojumi tiek aplikti ar nodokli galamērķa dalībvalstī, piegādātāji negūst nekādu būtisku labumu no tā, ka tie veic uzņēmējdarbību dalībvalstī ar zemāku likmi. Lielāka PVN likmju dažādība šādā sistēmā netraucētu vienotā tirgus darbībai un neradītu konkurences kropļojumus. Šādos apstākļos būtu pareizi piešķirt dalībvalstīm lielāku elastību likmju noteikšanā.
- 3) Ierobežojumu atcelšanai kopā ar galīgā režīma nodokļa uzlikšanai tirdzniecībā starp dalībvalstīm stāšanos spēkā būtu jāļauj dalībvalstīm turpināt piemērot samazinātas PVN likmes, kas patlaban ir piešķirtas saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK VIII sadaļas 4. nodaļu un Direktīvas 2006/112/EK X pielikumu un kuru darbības termiņš pretējā gadījumā beigtos līdz ar šā režīma stāšanos spēkā.

¹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

² OV C [...], [...], [...]. lpp.

³ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par rīcības plānu PVN jomā "Ceļā uz vienotu ES PVN zonu — laiks pieņemt lēmumu" (COM(2016) 148 final, 2016. gada 7. aprīlis).

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai "Turpmākie pasākumi PVN rīcības plāna īstenošanai. Ceļā uz vienotu ES PVN zonu — laiks rīkoties" (COM(2017) 566 final, 2017. gada 4. oktobris).

- 4) Galīgā PVN sistēmā pret visām dalībvalstīm jābūt vienlīdzīgai attieksmei, un tāpēc tām jāpiemēro vienādi ierobežojumi samazinātu PVN likmju piemērošanā, kuriem jā saglabājas kā izņēmumam no pamatlikmes. Šādu vienlīdzīgu attieksmi, neierobežojot dalībvalstu pašreizējo elastību PVN likmju noteikšanā, var panākt, visām dalībvalstīm dodot iespēju piemērot samazinātu likmi, uz kuru neattiecas minimuma prasība, kā arī atbrīvojumu ar tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli, papildus ne vairāk kā divām samazinātām likmēm vismaz 5 % apmērā.
- 5) Konkurences kropļojumi var rasties, ja nodokļa uzlikšanai izmantotais mehānisms nav balstīts uz galamērķa principu. Tas jo īpaši attiecas uz ceļošanas iespējām, kas tiek sniegtas kā viens pakalpojums saskaņā ar īpašo režīmu ceļojumu aģentiem, un precēm, kas tiek piegādātas saskaņā ar īpašo režīmu lietotām precēm, mākslas darbiem, kolekciju priekšmetiem un senlietām, kā arī dažos gadījumos saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, piemēram, finanšu pakalpojumiem, kuri ir atbrīvoti bez atskaitīšanas tiesībām, bet attiecībā uz kuriem var piešķirt tiesības uzlikt nodokli. Lai mazinātu jebkādas šāda veida kropļojumus, būtu jāizveido uz preču statistisko klasifikāciju pēc saimniecības nozarēm balstīts saraksts ar preču un pakalpojumu piegādēm, kam piemēro PVN pamatlikmi ("negatīvais saraksts"). Saraksts būtu jāpārskata ik pēc pieciem gadiem.
- 6) Lai novērstu lieku sarežģītību un no tās izrietošu darījumdarbības izmaksu pieaugumu, jo īpaši tirdzniecībai Kopienas iekšienē, uz precēm un pakalpojumiem, kurus var izmantot tikai kā starpposma ieguldījumu saimnieciskā darbībā, nevajadzētu attiecināt iespēju piemērot samazinātas likmes galīgā PVN sistēmā. Šādas likmes būtu jāpiemēro tikai galapatērētāja labā, un šādu likmju noteikšanai būtu jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret līdzīgām precēm vai pakalpojumiem, kurus piegādā dažādi nodokļa maksātāji. Tāpēc tās būtu jāpiemēro, lai konsekvēnti īstenotu vispārējas nozīmes mērķi.
- 7) Lai dalībvalstu publiskās finanses saglabātos stabilas un lai novērstu pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību, ir jānodrošina piemērots ieņēmumu līmenis. Ņemot vērā to, ka PVN ir nozīmīgs ieņēmumu avots, ir vitāli svarīgi kā valsts budžeta nodrošinājumu noteikt minimumu vidējai svērtajai likmei, kas dalībvalstīm jāievēro jebkurā laikā.
- 8) Kaut gan joprojām ir iespējama dažādu likmju piemērošana konkrētos attālos apgabalos, ir jānodrošina, ka pamatlikmē tiek ievērots 15 % minimums.
- 9) Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstīm ir vienlīdzīgas iespējas piemērot samazinātas likmes. Tā kā šo mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet pastāvošo ierobežojumu dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- 10) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem⁶ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām

⁶ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

- 11) Atkāpju saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK VIII sadaļas 4. nodaļu un Direktīvas 2006/112/EK X pielikumu piemērošana būtu jāizbeidz datumā, kad stājas spēkā direktīva par sīki izstrādātu tehnisko pasākumu ieviešanu, lai varētu darboties uz principu par nodokļa uzlikšanu galamērķa dalībvalstī balstītā galīgā PVN sistēma. Šī direktīva un direktīva par sīki izstrādātu tehnisko pasākumu ieviešanu, lai varētu darboties uz principu par nodokļa uzlikšanu galamērķa dalībvalstī balstīta galīgā PVN sistēma, tāpēc būtu jātransponē līdz tam pašam datumam, un no tā paša datuma būtu jāpiemēro valstu noteikumi, kas vajadzīgi šo direktīvu ievērošanai. Līdz minētajam datumam pašreizējiem noteikumiem par likmēm, kas paredzēti Direktīvā 2006/112/EK, tostarp tās pielikumos, būtu jāpaliek spēkā.

- 12) Tāpēc attiecīgi būtu jāgroza Direktīva 2006/112/EK,

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu 2006/112/EK groza šādi:

- 1) direktīvas 94. panta 2. punktu svītro;
- 2) direktīvas 98. pantu aizstāj ar šādu:

“98. pants

1. Dalībvalstis var piemērot ne vairāk kā divas samazinātas likmes.

Samazinātas likmes nosaka procentu veidā no summas, kurai uzliek nodokli, un tās nevar būt mazākas par 5 %.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, dalībvalstis papildus minētajām divām samazinātām likmēm var piemērot samazinātu likmi, kas ir zemāka nekā 5 % minimums, un atbrīvojumu ar tiesībām atskaitīt iepriekšējā stadijā samaksāto PVN.

3. Samazinātās likmes un atbrīvojumus, kas piemēroti saskaņā ar 1. un 2. punktu, saņem tikai galapatērētājs un tos piemēro, lai konsekventi īstenotu vispārējas nozīmes mērķi.

Samazinātās likmes un atbrīvojumus, kas minēti 1. un 2. punktā, nepiemēro precēm vai pakalpojumiem kategorijās, kas noteiktas IIIa pielikumā.”;

- 3) direktīvas 99. pantu svītro;
- 4) direktīvā iekļauj šādu 99.a pantu:

“99.a pants

Nosakot 97. un 98. pantā minētās likmes, dalībvalstis nodrošina, ka vidējā svērtā likme, kas aprēķināta saskaņā ar Padomes Regulas (EEK, Euratom) Nr. 1553/89(*) 4. pantu, jebkurā laikā pārsniedz 12 %.

(*) Padomes Regula (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 (1989. gada 29. maijs) par galīgajiem vienotajiem pasākumiem, lai iekasētu pašu resursus, ko veido pievienotās vērtības nodokļi (OV L 155, 7.6.1989., 9. lpp.).”;

- 5) direktīvas 100. pantu aizstāj ar šādu:

“100. pants

Līdz 2026. gada 31. decembrim un pēc tam ik pēc pieciem gadiem Komisija iesniedz Padomei ziņojumu par IIIa pielikuma darbības jomu, vajadzības gadījumā papildinot to ar priekšlikumiem grozīt minēto pielikumu.”;

- 6) direktīvas 101., 102., 103. un 104.a pantu svītros;

- 7) direktīvas 105. pantu groza šādi:

- a) panta 1. punktu svītros,

- b) panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

“2. Portugāle darījumiem, ko veic Azoru salu un Madeiras autonomajos apgabalos, un tiešam importam šajos reģionos var piemērot likmes, kuras ir zemākas nekā tās, ko piemēro cietzemē. Tomēr pamatlíkme nevar būt mazāka par 15 %.”;

- 8) direktīvas VIII sadaļas 4. nodaļu svītros;

- 9) direktīvas 316. panta 1. punkta c) apakšpunktu svītros;

- 10) direktīvas 378. panta 2. punkta b) apakšpunktu svītros;

- 11) direktīvas 387. panta c) punktu svītros;

- 12) direktīvas III pielikumu svītros;

- 13) direktīvā iekļauj IIIa pielikumu, kura teksts izklāstīts šīs direktīvas pielikumā.

2. pants

1. Dalībvalstis līdz datumam, kas atbilst, vēlākais, direktīvas par sīki izstrādātu tehnisko pasākumu ieviešanu, kas nepieciešami, lai darbotos uz principu par nodokļa uzlikšanu galamērķa dalībvalstī balstīta galīgā PVN sistēma, transponēšanas datumam, pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi šīs direktīvas ievērošanai. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Tās piemēro minētos noteikumus no datuma, kas atbilst direktīvas par sīki izstrādātu tehnisko pasākumu ieviešanu, kas nepieciešami, lai darbotos uz principu par nodokļa uzlikšanu galamērķa dalībvalstī balstīta galīgā PVN sistēma, ievērošanai vajadzīgo noteikumu piemērošanas datumam.

Komisija publicē paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, kurā norāda pirmajā un otrajā apakšpunktā minētos datumus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsaucē.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā
priekšsēdētājs*